

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

3 Παγκόσμιο

Προοδευτικό Φόρουμ

- Άκης Τσοχατζόπουλος
- Θεόδωρος Σακελλαρόπουλος
- Ηλίας Ανωτίου

7 Το Μέλλον της Ευρώπης

- Δημόσιος Διάλογος
- Επιμορφωτικό Σεμινάριο
για φοιτητές

7 Επίσκεψη Κινεζικής

Αντιπροσωπείας στο ΙΣΤΑΜΕ

Το Ινστιτούτο Στρατηγικών και Αναπτυξιακών Μελετών (ΙΣΤΑΜΕ) - Ανδρέας Παπανδρέου λειτουργεί ως ένα κέντρο σύγχρονου πολιτικού προβληματισμού, πολιτικής αναζήτησης και επιστημονικής έρευνας στο χώρο του δημοκρατικού σοσιαλισμού. Προέκυψε από την ανάγκη επιστημονικής τεκμηρίωσης της πολιτικής πράξης και πολιτικής αξιοποίησης της κοινωνικής γνώσης με γνώμονα την επίτευξη μιας δημοκρατικής κοινωνίας αλληλεγγύης, δικαιοσύνης και ισότητας.

Παγκοσμιοποίηση με κοινωνική ευθύνη

Η αλληλεγγύη και η κοινωνική δικαιοσύνη, μαζί με την κοινωνική ανάπτυξη, σε παγκόσμιο επίπεδο ήταν και συνεχίζουν να αντιπροσωπεύουν μια από τις βασικές στρατηγικές της αριστερής και σοσιαλιστικής προοπτικής. Αυτή η πεποίθηση και πράξη δεν έχει τις ρίζες της μόνο σε ηθικές επιταγές και προτροπές, καθεαυτές πολύ σημαντικές στην παρακίνηση, ευαισθητοποίηση και κινητοποίηση των πολιτών και της κοινής γνώμης. Προκύπτει και από την επιστημονική ανάλυση που διαπιστώνει ότι η οικονομική, κοινωνική πολιτική και προσωπική ασφάλεια των πολιτών που συνδιαμορφώνουν την ευημερία των αναπτυγμένων χωρών του κόσμου δεν μπορεί να υπάρξει χωρίς την επέκταση της οικονομικής ανάπτυξης και τη διεύρυνση των κοινωνικών δικαιωμάτων και στις χώρες του τρίτου κόσμου.

Η σημασία της τελευταίας διαπίστωσης είναι πολύ μεγάλη καθώς αυτό το διαχρονικό αίτημα της αριστεράς και των προοδευτικών αναγνωρίζεται βαθμιαία και από τα διεθνή κέντρα οικονομικής εξουσίας και δύναμης, τουλάχιστον ρητο-

ρικά και στο πλαίσιο των δικών τους προβληματισμών. Είναι συγκλονιστική πράγματι η πρόσφατη παραδοχή του προέδρου της Παγκόσμιας Τράπεζας Τζ. Γουόλφερσον ότι η ασφάλεια των βιομηχανικών χωρών κινδυνεύει εάν δεν εξευρεθούν λύσεις στα κρίσιμα οικονομικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά προβλήματα εκείνων των χωρών του κόσμου που η συντριπτική πλειοψηφία των πολιτών τους ζει σε συνθήκες φτώχειας, αθλιότητας, λιμοκτονίας, πολέμων και επιδημιών. Καθυστερημένη αλλά σαφής ομολογία ενός οργανισμού που ευθύνεται για την ανεξέλεγκτη και ασύδοτη νεοφιλελεύθερη παγκοσμιοποίηση και τις συνέπειές της όπως εφαρμόστηκε τις τελευταίες δεκαετίες.

Συνεχίζοντας την προσπάθεια που ξεκινήσαμε στο προηγούμενο τεύχος του newsletter, και στο πλαίσιο των επιμορφωτικών δραστηριοτήτων του ΙΣΤΑΜΕ, να φέρουμε τον Έλληνα σκεπτόμενο πολίτη σε επαφή με τις σύγχρονες αναζητήσεις της ευρύτερης ευρωπαϊκής, και όχι μόνο, αριστεράς, δημοσιεύουμε σήμερα στο Παράρτημα την εκτε-

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

**Η Ευρώπη και μια
Νέα Παγκόσμια Τάξη.
Η προοδευτική
απάντηση στην
παγκοσμιοποίηση**

ταμένη περίληψη μιας πολύ σπουδαίας έκθεσης. Μιας έκθεσης που συνιστά την προοδευτική απάντηση των Ευρωπαίων σοσιαλιστών και σοσιαλδημοκρατών στη νεοφιλεύθερη παγκοσμιοποίηση. Η ίδια έκθεση μεταφράστηκε και κυκλοφορεί σε βιβλίο από το ΙΣΤΑΜΕ. Η έκθεση αποτελεί ένα κείμενο που συνέταξε ομάδα εμπειρογνομόνων μέσα από μια διαδικασία σύνθεσης απόψεων πολλών πολιτικών, επιστημόνων, εκπροσώπων μη κυβερνητικών οργανώσεων και άλλων φορέων της κοινωνίας των πολιτών, που διατυπώθηκαν γραπτά και προφορικά κατά τη διάρκεια πολλών συναντήσεων και συνεδρίων που οργανώθηκαν από το Ευρωπαϊκό Σοσιαλιστικό Κόμμα και την κοινοβουλευτική του ομάδα. Κορύφωση αυτής της δραστηριότητας ήταν το Παγκόσμιο Προοδευτικό Φόρουμ των Βρυξελλών. Στις επόμενες σελίδες του παρόντος τεύχους παρατίθενται οι περιλήψεις ομιλιών των Ελλήνων εκπροσώπων σε αυτό το Φόρουμ.

Σκοπός της έκθεσης είναι να διαγράψει και να υποδείξει μια νέα οικουμενική αρχιτεκτονική και ένα εναλλακτικό σχέδιο στη νεοφιλεύθερη παγκοσμιοποίηση. Στη βάση αυτού του Σχεδίου βρίσκεται η εξάλειψη πέντε μεγάλων παγκόσμιων ανισοτήτων:

- της ανισότητας στην ασφάλεια,
- της ανισότητας στη βιωσιμότητα και στην προστασία των φυσικών πόρων,
- της ανισότητας μεταξύ πλούσιων και φτωχών χωρών (Βορράς-Νότος),
- της ανισότητας στα εργασιακά, κοινωνικά και ανθρώπινα δικαιώματα,
- της ανισότητας στη διακυβέρνηση.

Για την εξάλειψη αυτών των ανισοτήτων η έκθεση προτείνει σημαντικές πολιτικές πρωτοβουλίες, όπως ο αναπροσδιορισμός της αναπτυξιακής πολιτικής, η επίτευξη του θεμιτού εμπορίου, η επεξεργασία μιας παγκόσμιας πολιτικής για την απασχόληση, η προαγωγή της βιώσιμης ανάπτυξης,

η εμβάθυνση της δημοκρατίας, η δημιουργία μιας παγκόσμιας νομικής τάξης, η μεταρρύθμιση του διεθνούς οικονομικού συστήματος, η παροχή παγκόσμιων δημόσιων αγαθών, η μεταβολή του συστήματος παγκόσμιας διακυβέρνησης, η ανάπτυξη παγκόσμιας δημοκρατίας και ενός παγκόσμιου φορολογικού συστήματος, η προώθηση των διαπεριφερειακών συνεργασιών κ.ά.. Στην Ευρώπη επιφυλάσσεται ένας προνομιακός και δύσκολος ρόλος, αυτός του πρωτοπόρου. Δίπλα στην εμβάθυνση της ολοκλήρωσης και τη διεύρυνσή της, προτείνεται η ανάληψη παγκόσμιων πρωτοβουλιών για την υλοποίηση των παραπάνω στόχων.

Ποιες είναι οι δυνάμεις που μπορούν να στηρίξουν μια άλλη παγκοσμιοποίηση; Μια παγκοσμιοποίηση με κοινωνική ευθύνη; Στον κόσμο που ζούμε, καμία μεμονωμένη πολιτική δύναμη, ούτε καν η διεθνής σοσιαλδημοκρατία, μπορεί να επιτύχει σαρωτικές μεταρρυθμίσεις των τρεχουσών πολιτικών και δομών διακυβέρνησης σε παγκόσμιο επίπεδο. Απαιτούνται οικουμενικές, προοδευτικές συμμαχίες για την αλλαγή. Τέτοιες συμμαχίες πρέπει να συγκεντρώσουν προοδευτικές πολιτικές δυνάμεις γύρω από κοινούς πολιτικούς στόχους που βρίσκονται πέρα από τα σύνορα της σοσιαλδημοκρατίας και συμπεριλαμβάνουν προοδευτικές οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, μη κυβερνητικές οργανώσεις, συνδικάτα και επιχειρήσεις που είναι αφιερωμένες στη δημιουργία ενός βιώσιμου κόσμου δημοκρατίας, ειρήνης, ασφάλειας και κοινωνικής δικαιοσύνης.

Το μήνυμα αυτό της έκθεσης είναι συνέχεια της μεγάλης παράδοσης των σοσιαλιστών και όλων των αριστερών δυνάμεων στην αναζήτηση της παγκόσμιας κοινωνικής δικαιοσύνης, της ελευθερίας και της ισότητας. Είναι η σύγχρονη απάντηση και το πολιτικό μανιφέστο όλων των αριστερών ανθρώπων στο νεοφιλελευθερισμό και στην άναρχη παγκοσμιοποίηση. Πιστεύουμε ότι οι Έλληνες προοδευτικοί πολίτες θα βρουν σε αυτόν τον προβληματισμό κομμάτια και της δικής τους ψυχής και παράδοσης.

Θεόδωρος Σακελλαρόπουλος
Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου

Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου του ΙΣΤΑΜΕ - Α. Παπανδρέου

27-29 Νοεμβρίου 2003, Βρυξέλλες

Παγκόσμιο Προοδευτικό Φόρουμ

Το Παγκόσμιο Προοδευτικό Φόρουμ αποτέλεσε μια κοινή πρωτοβουλία του Ευρωπαϊκού Σοσιαλιστικού Κόμματος (ΕΣΚ), της κοινοβουλευτικής ομάδας του ΕΣΚ και της Σοσιαλιστικής Διεθνούς και έλαβε χώρα στις 27-29 Νοεμβρίου 2003 στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στις Βρυξέλλες. Πήραν μέρος πάνω από 1.000 πολιτικοί και

εκπρόσωποι της κοινωνίας των πολιτών, αντιπρόσωποι μη κυβερνητικών οργανώσεων και επιχειρήσεων, συνδικαλιστικές οργανώσεις και πανεπιστημιακοί, οι οποίοι

αγωνίζονται για έναν βιώσιμο κόσμο δημοκρατίας, ειρήνης, ασφάλειας και κοινωνικής δικαιοσύνης. Συνεδρίασαν 2 ολομέλειες στην αίθουσα του Ευρωκοινοβουλίου και 18 στρογγυλά τραπέζια με θέματα που εντάσσονταν σε 3 ευρύτερες θεματικές ενότητες (ανάπτυξη, ζητήματα παγκόσμιας πολιτικής, παγκόσμια διακυβέρνηση). Από ελληνικής πλευράς μίλησαν οι **Άκης Τσοχατζόπουλος**, υπουργός ανάπτυξης και αντιπρόεδρος του ΕΣΚ, **Βάσω Παπανδρέου**, υπουργός περιβάλλοντος, χωροταξίας και δημοσίων έργων, **Θεόδωρος Σακελλαρόπουλος**, καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου και πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου του ΙΣΤΑΜΕ-ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ, **Ηλίας Αντωνίου**, γενικός γραμματέας της Νεολαίας του Ευρωπαϊκού Σοσιαλιστικού Κόμματος (ECOSY).

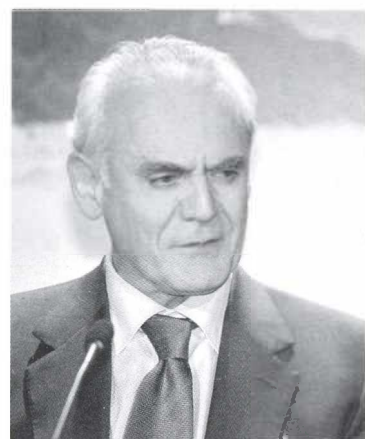
Ο **Άκης Τσοχατζόπουλος** μίλησε για τα «**παγκόσμια δημόσια αγαθά**». Η έννοια των παγκόσμιων δημόσιων αγαθών αναγνωρίζεται σε ένα σχέδιο δράσης που πρόσφατα υιοθέτησε η Σύνοδος Κορυφής των Ηνωμένων Εθνών στο Γιοχάνεσμπουργκ, στη γνωστή «Δήλωση της Χιλιετίας». Δεν κατέληξε όμως

σε κάποιον σαφή ορισμό –προφανώς δεν μπορούσε, αφού το θέμα είναι βέβαια πολιτικό και δεν υπάρχει η αναγκαία πολιτική συναίνεση για τον ακριβή προσδιορισμό του. Έθεσε πάντως το ζήτημα και κάλεσε τη διεθνή κοινότητα να το εξετάσει λεπτομερέστερα.

Ο κεντρικός πυρήνας γύρω από

τον οποίο αναπτύσσεται η έννοια αυτή είναι η ύπαρξη αγαθών, τα οποία έχουν πλανητική αξία και διάσταση και δεν μπορούν να εξασφαλισθούν σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο. Αυτά τα αγαθά καλούμαστε όχι απλώς να τα προσδιορίσουμε, αλλά και να τα διασφαλίσουμε στο μόνο επίπεδο που

μπορούν πραγματικά να διασφαλισθούν: το οικουμενικό. Μερικά παραδείγματα: Η διασφάλιση καθαρού αέρα, η διασφάλιση επάρκειας υδάτινων πόρων, των παγκόσμιων προμηθειών σε τροφή, των αποθεμάτων ενάλιου πλούτου, η αποτροπή της ερημοποίησης του εδάφους, είναι παγκόσμια δη-

Το ζήτημα της ισομερούς ανάπτυξης όλων και της ισότιμης ευκαιρίας του καθένα στην απόλαυση του αγαθού της ζωής, της ανθρώπινης αξιοπρέπειας με την ευρύτερη έννοια του όρου, της ισότιμης δυνατότητας κάθε ανθρώπου του πλανήτη να έχει πρόσβαση στις κατακτήσεις της επιστήμης και του πολιτισμού είναι τελικά θέμα μιας διαφορετικής, μιας δίκαιης οργάνωσης της κοινωνίας όχι μόνο στα κράτη μας και στις περιφερειακές ενώσεις των κρατών μας, αλλά, τώρα πια σε οικουμενικό επίπεδο.

μόσια αγαθά. Η δημιουργία εμβολίων και φαρμάκων για ενδημικές ασθένειες και η πρόσβαση κάθε κατοίκου του πλανήτη σε αυτές είναι παγκόσμιο δημόσιο αγαθό. Η πρόσβαση κάθε ανθρώπου σε επαρκή τροφή και στέγη, καθώς και σε ένα αναγκαίο επίπεδο μόρφωσης και παιδείας είναι παγκόσμιο δημόσιο αγαθό.

Μία πλευρά του πολιτικού ζητήματος είναι το ποιος εξασφαλίζει την παροχή των παγκόσμιων δημόσιων αγαθών. Επειδή ακριβώς η εξασφάλιση των αγαθών αυτών δεν μπορεί να είναι μία μονομερής πράξη «ελεημοσύνης» των πλουσίων στους φτωχούς, αλλά είναι η με βάση αρχές εξασφάλιση των ελαχίστων αναγκών σε κάθε άνθρωπο του πλανήτη, ο φορέας που εξασφαλίζει την παροχή των αγαθών αυτών δεν μπορεί παρά να είναι είτε ένας οργανισμός όπως ο ΟΗΕ είτε –ακόμη καλύτερα– ένας εξειδικευμένος και κατάλληλα διαρθρωμένος οργανισμός στο πλαίσιο του ΟΗΕ. Το βασικό πολιτικό κριτήριο για την παραπάνω προσέγγιση εί-

ναι η συμμετοχή όλων των μερών στη λήψη των σχετικών αποφάσεων. Αν αυτή δεν εξασφαλισθεί και δεν κατοχυρωθεί με τον κατάλληλο θεσμικό τρόπο, τότε η όλη προσπάθεια κινδυνεύει να αποβεί είτε μια ακόμη κίνηση συμβολικού χαρακτήρα ή –ακόμη χειρότερα– μια ακόμη ενέργεια μονομερούς

τις σχετικές διαπραγματεύσεις και να ενισχύει την ικανότητα των αναπτυσσόμενων χωρών να διαπραγματεύονται αποτελεσματικά, να προβλέπει τη λειτουργία των αναγκαίων συμβουλευτικών επιστημονικών οργάνων, να προσδιορίζει πεδία διαπραγματεύσεων για νέες προτεραιότητες –όπως είναι το δικαίωμα όλων στην πρόσβαση σε υδάτινους πόρους– καθώς και τα κατάλληλα δικαιοδοτικά όργανα, όπως ένα παγκόσμιο δικαστήριο αρμόδιο να εξετάζει διαφορές σε ζητήματα χρήσης των υδάτινων πόρων.

Μία άλλη πλευρά του ζητήματος είναι η χρηματοδότηση της εξασφάλισης και παροχής των αγαθών αυτών. Η χρηματοδότηση της εξασφάλισης των παγκόσμιων δημόσιων αγαθών δεν περιορίζεται στη διασφάλιση των αναγκαίων πόρων (από δημόσιες ή ιδιωτικές πηγές). Συνδέεται με τις αναγκαίες αναπτυξιακές πολιτικές για τις χώρες και τις κοινωνίες που έχουν τη μεγαλύτερη ανάγκη από τα αγαθά αυτά, πολιτικές που με τη σειρά τους απαιτούν τη δημιουργία των κατάλληλων υποδομών, επιχειρησιακών περιβαλλόντων, κανόνων λειτουργίας των αγορών κ.λπ.

Όλα αυτά σχετίζονται με την ουσία της σοσιαλιστικής ιδεολογίας και πολιτικής: το ζήτημα της ισομερούς ανάπτυξης όλων και της ισότιμης ευκαιρίας του καθένα στην απόλαυση του αγαθού της ζωής, της ανθρώπινης αξιοπρέπειας με την ευρύτερη έννοια του όρου, της ισότιμης δυνατότητας κάθε ανθρώπου του πλανήτη να έχει πρόσβαση στις κατακτήσεις της επιστήμης και του πολιτισμού, είναι τελικά θέμα μιας διαφορετικής, μιας δίκαιης οργάνωσης της κοινωνίας όχι μόνο στα κράτη μας και στις περιφερειακές ενώσεις των κρατών μας, αλλά, τώρα πια σε οικουμενικό επίπεδο.

Ο Θεόδωρος Σακελλαρόπουλος μίλησε στο δεύτερο στρογγυλό τραπέζι, στο θέμα για «περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας».

Στην ενδιαφέρουσα εισήγησή του ανέφερε ότι από τη μια μεριά η αύξηση της ανεργίας παγκοσμίως και από την άλλη η αυξανόμενη διαφοροποίηση και διάσπαση των αγορών εργασίας οδήγησαν σε νέες μορφές εργασίας που δεν αντιστοιχούν στο κλασικό μοντέλο της εργασίας με κοινωνικά δικαιώματα και κοινωνική προστασία. Διατύπωσε τη θέση ότι η αύξηση της απασχόλησης που επιδιώκουν εθνικές κυβερνήσεις και διεθνείς οργανισμοί δεν πρέπει να γίνεται σε βάρος της ποιότητας των θέσεων απασχόλησης. Διαπίστωσε ότι δεν υπάρχει ένας κοινός ορισμός του όρου «ποιότητα στην εργασία» από τους διεθνείς οργανισμούς (ΟΟΣΑ, ΕΕ, Διεθνής Οργάνωση Εργασίας). Μια παγκόσμια πολιτική για την απασχόληση χρειάζεται συμφωνία σε βασικά σημεία, πράγμα που δεν υπάρχει σήμερα.

Έτσι, π.χ. ο ΟΟΣΑ αναφέρεται σε «περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας», με την έννοια της συμμετοχής στην απασχόληση των λιγότερο εκπροσωπούμενων ομάδων, όπως είναι οι γυναίκες, οι νέοι, οι μακροχρόνια άνεργοι, και της αναβάθμισης των ικανοτήτων τους μέσω της μετεκπαίδευσης και της διάβιου μάθησης.

Αντίθετα, η ΕΕ δίνει έμφαση περισσότερο στην «ποιότητα εργασίας». Στα συμπεράσματα του Συμβουλίου της Νίκαιας αναφέρεται ότι «η ποιότητα στην εκπαίδευση, η ποι-

ότητα στην εργασία, η ποιότητα στις βιομηχανικές σχέσεις και η ποιότητα της κοινωνικής πολιτικής γενικότερα, είναι θεμελιώδεις παράγοντες για την πραγματοποίηση των

Ο νέος κοινός ορισμός για την ποιότητα στην εργασία και η διεθνής συνεργασία θα βοηθήσουν ώστε οι αναδιαρθρώσεις που συντελούνται στις εργασιακές σχέσεις λόγω των νέων τεχνολογιών και της παγκοσμιοποίησης να μην υπονομεύσουν τα εργασιακά και κοινωνικά δικαιώματα, αλλά αντίθετα να τα αναπτύξουν.

στόχων που έχει θέσει η ΕΕ σχετικά με την ανταγωνιστικότητα και την πλήρη απασχόληση». Η ΕΕ έχει εξειδικεύσει την έννοια της ποιότητας σε 10 δείκτες, όπως η ποιότητα στην εργασία, η διά βίου μάθηση, η ισότητα των φύλων, η υγιεινή και ασφάλεια στην εργασία, η ευελιξία και ασφάλεια, η ενσωμάτωση και η πρόσβαση στην αγορά εργασίας, η οργάνωση της εργασίας και η ισορροπία εργασίας και ελεύθερου χρό-

νου, ο κοινωνικός διάλογος και η συμμετοχή των εργαζομένων, η ποιικιλία και η μη προκατάληψη, η γενικότερη οικονομική αποτελεσματικότητα και παραγωγικότητα.

Η ΔΟΕ κάνει λόγο για «αξιοπρε-

πή εργασία», θεωρώντας ότι «ο στόχος για αξιοπρεπή εργασία δεν είναι μόνο η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας αλλά η δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας. Η ποσότητα

δεν μπορεί να ξεχωρίσει από την ποιότητα της εργασίας». Ο στόχος της αξιοπρεπούς εργασίας μπορεί να επιτευχθεί με τέσσερις στρατηγικές: θεμελιώδεις αρχές και δικαιώματα εργασίας, αύξηση των ευκαιριών απασχόλησης και εισοδήματος για γυναίκες και άνδρες, κοινωνική προστασία για όλους και κοινωνικός διάλογος και τριμερής συνεννόηση. Αυτή είναι μια ολιστική προσέγγιση που ξεπερνά τον στενά οριζόμενο

οικονομικό ορισμό της εργασίας, αφού κατανοεί την αξιοπρεπή εργασία ως παραγωγική εργασία όπου τα δικαιώματα προστατεύονται, εξασφαλίζεται ικανοποιητικό εισόδημα και παρέχεται η κοινωνική προστα-

σία, ενώ ο κοινωνικός διάλογος και η τριμερής διαπραγμάτευση εγγυώνται τη συμμετοχική και δημοκρατική διαδικασία.

Η αντιμετώπιση της ποιότητας της εργασίας στο πλαίσιο μιας παγκόσμιας στρατηγικής για την απασχόληση προϋποθέτει έναν ενιαίο θεσμικό υπερεθνικό φορέα που θα συντονίζει τις προσπάθειες του εσωτερικού και εξωτερι-

κού περιβάλλοντος, και αυτός πιθανόν πρέπει να είναι η ΔΟΕ. Προϋποθέτει επίσης έναν κοινό ορισμό για τα χαρακτηριστικά της ποιότητας στην εργασία και εξειδίκευση του κοινού ορισμού σε επιμέρους δείκτες.

Ο νέος κοινός ορισμός για την ποιότητα στην εργασία και η διεθνής συνεργασία θα βοηθήσουν ώστε οι αναδιαρθρώσεις που συντελούνται στις εργα-

σιακές σχέσεις λόγω των νέων τεχνολογιών και της παγκοσμιοποίησης να μην υπονομεύσουν τα εργασιακά και κοινωνικά δικαιώματα, αλλά αντίθετα να τα αναπτύξουν.

[ολόκληρο το κείμενο της εισήγησης υπάρχει στον δικτυακό τόπο: <http://www.pes.org/GlobalProgressiveForum/RoundTableDetail.asp?qfTrackID=34&qfSessionID=21>]

Ο **Ηλίας Αντωνίου** έθιξε το θέμα «**νέοι και παγκόσμια πρόοδος**» και είπε τα εξής: Η συζήτηση για την αποστασιοποίηση των νέων από την πολιτική έχει ξεκινήσει εδώ και καιρό, είτε ως μεμψιμοιρη διαπίστωση ότι οι νέοι επιλέγουν εγωκεντρικά την ιδιω-

αιοητοποίηση, την ενεργοποίηση, τα κοινωνικά κινήματα, τις μη κυβερνητικές οργανώσεις, αλλά και μέσα από τις πολιτικές μας οργανώσεις νέων, στις οποίες επιδιώκουμε καθημερινά να δώσουμε μία νέα φυσιογνωμία, πιο ανοι-

κλεισμούς και ταμπού.

Οι Νέοι Σοσιαλιστές συμμετέχουμε ενεργά: αφουγκραζόμαστε, συζητάμε, συμβάλλουμε σε ιδέες και σκέψεις, αλλά και καταγράφουμε νέες, μοιραζόμαστε εμπειρίες, προσπαθώντας να γίνου-

Η παγκοσμιοποίηση, όπως πραγματοποιείται, απρόσωπη, κεφαλαιοκρατική, πολεμοκάπηλη και σίγουρα μακριά από τις αρχές της ισότητας, της δημοκρατίας και της αλληλεγγύης, συμβάλλει ακόμη περισσότερο στην απομάκρυνσή μας από παραδοσιακές μορφές πολιτικής. Όμως δεν παραιτούμαστε. Επιλέγουμε και κάνουμε πραγματικότητα νέες, εναλλακτικές μορφές και πρακτικές πολιτικής, μέσα από την ευαισθητοποίηση, την ενεργοποίηση, τα κοινωνικά κινήματα, τις μη κυβερνητικές οργανώσεις, αλλά και μέσα από τις πολιτικές μας οργανώσεις νέων, στις οποίες επιδιώκουμε καθημερινά να δώσουμε μία νέα φυσιογνωμία, πιο ανοιχτή, πιο συμμετοχική, κοντά στην κοινωνία αλλά και σε κάθε νέο πολίτη.

Οι νέοι δεν χάνουν ευκαιρία να αποδεικνύουν πως η πραγματικότητα είναι αρκετά διαφορετική. Είναι αλήθεια πως η πολιτική, ως υπόθεση για λίγους, ως στείρα διαχείριση αριθμητικών μεγεθών, δεν συγκινεί πια τη γενιά μας. Και είναι αλήθεια πως η παγκοσμιοποίηση, όπως πραγματοποιείται, απρόσωπη, κεφαλαιοκρατική, πολεμοκάπηλη και σίγουρα μακριά από τις αρχές της ισότητας, της δημοκρατίας και της αλληλεγγύης, συμβάλλει ακόμη περισσότερο στην απομάκρυνσή μας από παραδοσιακές μορφές πολιτικής. Όμως δεν παραιτούμαστε. Επιλέγουμε και κάνουμε πραγματικότητα νέες, εναλλακτικές μορφές και πρακτικές πολιτικής, μέσα από την ευ-

χή, πιο συμμετοχική, κοντά στην κοινωνία αλλά και σε κάθε νέο πολίτη.

Με αυτήν τη νοοτροπία, και με πρωταγωνιστές τους νέους, διαμορφώθηκαν το Παγκόσμιο και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Φόρουμ, τα μεγάλα αντιπολεμικά κινήματα, αλλά και πολλοί άλλοι μικρότεροι σε κλίμακα –δραστήριοι όμως– πυρήνες πολιτικής. Εκφάνσεις μίας νέας συλλογικότητας, όπου συναντιούνται ξανά η πολιτική με την κοινωνία και τον πολίτη και όπου δημιουργείται η δυνατότητα ενός πρωτογενούς διαλόγου χωρίς απο-

με η γέφυρα ανάμεσα στην πολιτική, στα κόμματά μας και στους νέους πολίτες. Ως Ευρωπαίοι Νέοι Σοσιαλιστές, διεκδικούμε το ρόλο μας στην Ευρώπη που θα ζήσουμε. Ως Νέοι Σοσιαλιστές του Κόσμου, διεκδικούμε μία νέα δίκαιη παγκόσμια οικονομική και πολιτική διακυβέρνηση, την κατάργηση του χάσματος ανάμεσα σε Βορρά και Νότο, βιώσιμη ανάπτυξη, ενεργό δράση για την ειρήνη, ισότητα των δύο φύλων, ελεύθερη κινητικότητα των ανθρώπων, ελεύθερη πρόσβαση στην εκπαίδευση για όλους.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΙΣΤΑΜΕ

• ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ - 22 Νοεμβρίου 2003, Πειραιάς

Το Ινστιτούτο Στρατηγικών και Αναπτυξιακών Μελετών – Ανδρέας Παπανδρέου συμμετέχοντας στο MONEY SHOW ΠΕΙΡΑΙΑ 2003, συνδιοργάνωσε με την Ν.Ε. ΠΑΣΟΚ Α' Πειραιά δημόσια εκδήλωση με θέμα ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ - ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΠΟΛΙΤΩΝ. Συμμετείχαν οι: **Δημήτρης Τσάτσος**, Καθηγητής Πανεπιστημίου, Ευρωβουλευτής, **Πάνος Γρηγορίου**, Επίκουρος Καθ. Πανεπιστημίου Αιγαίου, μέλος Ε.Σ. του ΙΣΤΑΜΕ-ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ. Συντόνισε ο **Θεόδωρος Ζαφειρόπουλος**, Γραμματέας Ν.Ε. ΠΑΣΟΚ Α' ΠΕΙΡΑΙΑ.

• ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΓΙΑ ΦΟΙΤΗΤΕΣ - 19 Δεκεμβρίου 2003, Αθήνα

Το Ινστιτούτο Στρατηγικών και Αναπτυξιακών Μελετών – Ανδρέας Παπανδρέου σε συνεργασία με την ΠΑΣΠ ΑΕΙ (Πολιτικό Νομικής) πραγματοποίησε σεμινάριο με θέμα ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ - ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ. Συμμετείχαν οι: **Ηλίας Πλασκοβίτης**, Αναπληρωτής Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου, Γενικός Γραμματέας Υπουργείου Εξωτερικών, Μέλος Ε.Σ. του ΙΣΤΑΜΕ-ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ, **Αλέξανδρος Μπαλτάς**, Ευρωβουλευτής, **Γιάννης Σουλαδάκης**, Ευρωβουλευτής, Πρόεδρος ΔΣ ΙΣΤΑΜΕ – ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ. Το Σεμινάριο παρακολούθησαν πάνω από 300 φοιτητές ΑΕΙ, στους οποίους απονεμήθηκαν πιστοποιητικά παρακολούθησης.

Επίσκεψη Κινεζικής Αντιπροσωπείας στο ΙΣΤΑΜΕ - Α. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

Οκταμελής αντιπροσωπεία της Εθνικής Επιτροπής Εξωτερικών Υποθέσεων του Πολιτικού Συμβουλίου του Κινεζικού Λαού (Chinese People's Political Consultative Conference), με επικεφαλής το γενικό διευθυντή της Επιτροπής Εξωτερικών Υποθέσεων, κ. Λιου Ξιανφένγκ, επισκέφτηκε την Ελλάδα από τις 20-24 Οκτωβρίου 2003, ύστερα από πρόσκληση του ΙΣΤΑΜΕ-ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ. Το Πολιτικό Συμβούλιο είναι το ισχυρό think tank της Κίνας με 5.000 μέλη. Αντιπροσωπεία του ΙΣΤΑΜΕ είχε επισκεφτεί την Κίνα και το Πολιτικό Συμβούλιο τον Ιανουάριο του 2002 και η κινεζική αντιπροσωπεία ανταπέδωσε την επίσκεψη. Έγινε συνάντηση στα γραφεία του ΙΣΤΑΜΕ, όπου η οκταμελής αντι-

προσωπεία αντάλλαξε απόψεις με τα μέλη του Επιστημονικού Συμβουλίου του ΙΣΤΑΜΕ, Μαίρη Μπόση, διεθνολόγο, Μιχάλη Σπουρδαλάκη, Αναπληρωτή Καθηγητή Πανεπιστημίου Αθηνών, Θανάση Κουρματζή, οικονομολόγο, Νίκο Λιούση, διδάκτορα οικονομικών άμυνας και Φώτη Κίγκρα, πτέραρχο εν αποστρατεία, μέλος του Τομέα Εξωτερικής Πολιτικής και Άμυνας του ΙΣΤΑΜΕ. Συζητήθηκαν θέματα εξωτερικής πολιτικής και άμυνας, όπως το θέμα του πολέμου στο Ιράκ, η αμερικανική ηγεμονία, η παγκοσμιοποίηση και οι επιπτώσεις στην οικονομία μας, η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση και οι δυνατότητες συνεργασίας της ΕΕ με την Κίνα. Ειδικότερα, το ΙΣΤΑΜΕ παρουσίασε την πολιτική ανασυγκρότησης

των Βαλκανίων με έμφαση στις δυνατότητες συνεργασίας ΙΣΤΑΜΕ και Πολιτικού Συμβουλίου σε αυτό το πεδίο.

Η κινεζική αντιπροσωπεία συναντήθηκε επίσης με τον Αντιπρόεδρο της Βουλής κ. Π. Σγουριδίδη, τον Πρόεδρο της Διαρκούς Επιτροπής Άμυνας και Εξωτερικών Υποθέσεων του Ελληνικού Κοινοβουλίου κ. Κ. Παπούλια, το μέλος του Εκτελεστικού Γραφείου του ΠΑΣΟΚ κα Μ. Αποστολάκη, την κα Ρ. Λαμπράκη από τις Διεθνείς Σχέσεις του ΠΑΣΟΚ και τον κ. Κ. Καρτάλη, Γ.Γρ του ΥΠΠΟ αρμόδιο για θέματα Ολυμπιακών Αγώνων. Η κινεζική αντιπροσωπεία ολοκλήρωσε την επίσκεψή της με ταξίδι στην Κρήτη, φιλοξενούμενη από το παράρτημα Κρήτης του ΙΣΤΑΜΕ.

Το ΙΣΤΑΜΕ – ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ μετέφρασε και κυκλοφορεί στα ελληνικά το βιβλίο με τίτλο

Η Ευρώπη και μια Νέα Παγκόσμια Τάξη.

Η Προοδευτική Απάντηση στην Παγκοσμιοποίηση.

Η Έκθεση με τίτλο «Η Ευρώπη και μια νέα παγκόσμια τάξη» είναι ένα κείμενο που συντάξε ομάδα εμπειρογνομίων με την επιμέλεια του πρώην Δανού πρωθυπουργού Πολ Νίρουπ Ρασμούσεν μέσα από μια διαδικασία σύνθεσης απόψεων πολλών πολιτικών, επιστημόνων, εκπροσώπων μη κυβερνητικών οργανώσεων και άλλων φορέων της κοινωνίας των πολιτών, που διατυπώθηκαν γραπτά και προφορικά κατά τη διάρκεια πολλών συναντήσεων και συνεδρίων τα οποία οργανώθηκαν από το Ευρωπαϊκό Σοσιαλιστικό Κόμμα και την κοινοβουλευτική του ομάδα μεταξύ Οκτωβρίου 2002 και Απριλίου 2003. Σκοπός της Έκθεσης είναι να διαγράψει και να υποδείξει μια νέα οικουμενική αρχιτεκτονική και ένα εναλλακτικό σχέδιο στη νεοφιλελεύθερη παγκοσμιοποίηση. Στη βάση αυτού του Σχεδίου βρίσκεται η προοδευτική αντιμετώπιση πέντε μεγάλων παγκόσμιων ανισοτήτων: της ανισότητας στην ασφάλεια, της ανισότητας στη βιωσιμότητα και την προστασία των φυ-

σικών πόρων, της ανισότητας μεταξύ πλούσιων και φτωχών χωρών (Βορράς-Νότος), της ανισότητας στα εργασιακά, κοινωνικά και ανθρώπινα δικαιώματα, της ανισότητας στη διακυβέρνηση. Η Έκθεση προτείνει σημαντικές πολιτικές πρωτοβουλίες, όπως ο αναπροσδιορισμός της αναπτυξιακής πολιτικής, η επίτευξη του θεμιτού εμπορίου, η επεξεργασία μιας παγκόσμιας πολιτικής για την απασχόληση, η προαγωγή της βιώσιμης ανάπτυξης, η ενδυνάμυνση της δημοκρατίας, η δημιουργία μιας παγκόσμιας νομικής τάξης, η μεταρρύθμιση του διεθνούς οικονομικού συστήματος, η παροχή παγκόσμιων δημόσιων αγαθών, η μεταβολή του συστήματος παγκόσμιας διακυβέρνησης, η ανάπτυξη παγκόσμιας δημοκρατίας και ενός παγκόσμιου φορολογικού συστήματος, η προώθηση των διαπεριφερειακών συνεργασιών, κ.ά. Η Έκθεση φιλοδοξεί να αποτελέσει το σύγχρονο μανιφέστο και την απάντηση της σοσιαλδημοκρατίας στην εποχή της παγκοσμιοποίησης.

ΣΥΝΟΨΗ

Ο κόσμος βρίσκεται μπροστά σε δύο αλληλοσυγκρουόμενα μακροπρόθεσμα σενάρια: παγκόσμια ενοποίηση ή διάλυση. Πώς μπορούμε να εξασφαλίσουμε ότι θα επικρατήσει το πρώτο; Ποιες πολιτικές χρειάζονται και ποια νέα, προσαρμοσμένη στον 21ο αιώνα παγκόσμια τάξη μπορεί να μετατρέψει αυτές τις πολιτικές σε πράξη; Ποιο ρόλο θα πρέπει να διαδραματίσει η Ευρώπη σε παγκόσμιο επίπεδο; Πώς θα πρέπει οι ευρωπαϊκές και εθνικές πολιτικές να αντιμετωπίσουν την παγκοσμιοποίηση στο εσωτερικό, σε έναν κόσμο συνεχών αλλαγών, νέων απειλών κατά της ασφάλειας αλλά και πρωτοφανών ευκαιριών για την ανθρώπινη πρόοδο;

Ο κόσμος βρίσκεται σε σημείο καμπής: με ένα φιλόδοξο πολιτικό όραμα, το οποίο θα διαδεχτούν σωστές αποφάσεις και ενέργειες, μπορούμε να δημιουργήσουμε έναν κόσμο γεμάτο ευκαιρίες· εάν αποτύχουμε, μπορεί να καταλήξουμε σε έναν κόσμο μόνιμα διασπασμένο και γεμάτο συγκρούσεις.

Η παγκοσμιοποίηση που βιώνουμε δεν είναι αυτή που θα θέλαμε. Το σύστημα παγκόσμιας διακυβέρνησης που έχουμε –με απλά λόγια, ο τρόπος με τον οποίο προσπαθούμε να διαχειριστούμε κοινά, παγκόσμια προβλήματα– δεν καταφέρει να μετατρέψει την παγκοσμιοποίηση σε κοινό αγαθό. Οι πολιτικές που έχουμε σχεδιάσει ως τώρα εξακολουθούν, σε μικρότερο βαθμό, να είναι ανεπαρκείς, παρ' ότι σε πολλούς τομείς η κατεύθυνσή τους είναι σωστή. Το πιο βασικό είναι ότι τα έθνη του κόσμου δε διαθέτουν συλλογική πολιτική βούληση και κοινό όραμα για την αντιμετώπιση αυτών των ελλείψεων και την εξάλειψη των παγκόσμιων ανισοτήτων μέσα σε μια νέα παγκόσμια τάξη.

Είμαστε πεπεισμένοι ότι, για την εξάλειψη αυτών των ανισοτήτων και την οικοδόμηση ενός κόσμου ειρήνης και ευημερίας που θα περικλείει όλους τους ανθρώπους, υπάρχει ευρεία υποστήριξη από γυναίκες και άντρες στην Ευρώπη και αλλού. Ωστόσο, οι τρόποι

για να επιτευχθεί αυτό δεν είναι απερίοριστοι. Για μας υπάρχει μόνο ένας τρόπος: ένα παγκόσμιο προοδευτικό πολιτικό πρόγραμμα, προσχέδιο του οποίου περιγράφεται σε αυτή την έκθεση και είναι ανοιχτό για σχολιασμό τους επόμενους μήνες. Καλούμε τους Ευρωπαίους σοσιαλδημοκράτες να θεωρήσουν αυτό το πρόγραμμα –και την ανάγκη που βρίσκεται πίσω του να μετατρέψουμε την παγκοσμιοποίηση σε όπλο για την ανθρώπινη πρόοδο, τόσο στο εσωτερικό όσο και σε ολόκληρο τον κόσμο– όχι απλώς απαραίτητο, αλλά έναν από τους λόγους ύπαρξης της σοσιαλδημοκρατίας στο νέο αιώνα.

Πρέπει να εξαλείψουμε την ανισότητα σε πέντε παγκόσμιους τομείς: στην ασφάλεια· στην αειφορία· μεταξύ Βορρά-Νότου· σε ό,τι αφορά τα εργασιακά, κοινωνικά και ανθρώπινα δικαιώματα· και στη διακυβέρνηση.

- Ανισότητα στο θέμα της ασφάλειας προέκυψε από το τέλος του Ψυχρού Πολέμου. Ο κόσμος είναι κατακερματισμένος και οι σοβαρές πολιτικές εντάσεις, οι στρατιωτικές συγκρούσεις και η τρομοκρατία αυξάνονται.
- Η ανισότητα στην αειφορία θέτει σε κίνδυνο το ίδιο μας το μέλλον. Η οικονομική ανάπτυξη για την κάλυψη των αναγκών της παρούσας γενιάς επιτυγχάνεται σε βάρος των φυσικών πόρων και της δυνατότητας των μελλοντικών γενεών να καλύψουν τις δικές τους ανάγκες σε ένα υγιές περιβάλλον.
- Η ανισότητα μεταξύ Βορρά-Νότου συνεχίζει να διαχωρίζει τους πλούσιους από τους φτωχούς, υποχρεώνοντας πάνω από το μισό παγκόσμιο πληθυσμό να ζει μέσα στη φτώχεια και την απομόνωση.
- Η ανισότητα σε ό,τι αφορά τα εργασιακά, κοινωνικά και ανθρώπινα δικαιώματα χωρίζει τον πληθυσμό σε αυτούς που έχουν αυτά τα δικαιώματα, κυρίως στις πλούσιες χώρες, και αυτούς που τα στερούνται, στις φτωχότερες περιοχές της γης.
- Η ανισότητα στη διακυβέρνηση εμποδίζει την υφιστάμενη παγκόσμια πολιτική δράση και τους υπάρχοντες θεσμούς να γεφυρώσουν αυτές τις παγκόσμιες ανισότητες ισορροπημένα και αποτελεσματικά.

Για να αντιμετωπιστούν αυτές οι ανισότητες, η Ευρώπη πρέπει να αναλάβει νέες οικουμενικές ευθύνες ως ρυθμιστής και να διαμορφώσει ένα πρόγραμμα για μια νέα παγκόσμια τάξη.

Για να επιτύχουμε τους στόχους μας, δεν αρκεί η δράση σε εθνικό επίπεδο. Χρειαζόμαστε ταυτόχρονη δράση σε διά-

φορα επίπεδα, που θα είναι βασισμένη σε αντίστοιχα πολιτικά προγράμματα. Από εδώ προκύπτει η ιδέα της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης, που αποτελεί το υπόβαθρο της προσέγγισής μας.

Πρέπει να δράσουμε σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, σε συνεννόηση με τον αναπτυσσόμενο κόσμο, σε επίπεδο παγκόσμιας πολιτικής και μέσω της μεταρρύθμισης του συστήματος διακυβέρνησης.

Ένα από τα κύρια μηνύματα αυτής της έκθεσης είναι ότι, για να επιτύχουμε σημαντική πρόοδο, πρέπει να ενσωματώσουμε τις σωστές πολιτικές σε ευρείες στρατηγικές και να παραμείνουμε προσπλωμένοι στο στόχο.

Ωστόσο, ποτέ μετά τον Ψυχρό Πόλεμο η δυνατότητά μας να μετατρέψουμε ένα τέτοιο πρόγραμμα σε δράση δεν ήταν τόσο περιορισμένη. Υπάρχουν ισχυροί λόγοι να πιστεύουμε ότι η παραδοσιακή, διεθνής τάξη δεν μπορεί να αποκατασταθεί και ότι μια θεμελιώδης αλλαγή στην πολιτική κατεύθυνση είναι αναπόφευκτη. Έως τώρα, ο νεοφιλελευθερισμός υπήρξε κυρίαρχος, καθώς αμφισβητήθηκε μόνο από το κίνημα κατά της παγκοσμιοποίησης και, πιο πρόσφατα, από αυτούς που επιδιώκουν ένα διαφορετικό είδος παγκοσμιοποίησης. Όπως ισχυρίζεται αυτή η τελευταία ομάδα, το πραγματικό πρόβλημα δεν είναι η παγκοσμιοποίηση καθεαυτή: χρειαζόμαστε περισσότερη πολιτική καθοδήγηση και δραστηριότητα σε παγκόσμιο επίπεδο, όχι λιγότερη.

Οι προοδευτικές πολιτικές δυνάμεις είναι αδύναμες τόσο στην Ευρώπη, όσο και διεθνώς, ειδικά εάν συγκριθούν με εκείνες του δεύτερου μισού της προηγούμενης δεκαετίας. Το νεοσυντηρητικό πρόγραμμα της τρέχουσας κυβέρνησης των ΗΠΑ επιδιώκει να επιβάλει τη δική του παγκόσμια τάξη. Υπονομεύει το ακόμη εύθραυστο και ατελές πολυμερές σύστημα, ενάντια στη θέληση της τεράστιας πλειονότητας των Ευρωπαίων και –όπως πιστεύουμε εμείς– της ανθρωπότητας. Η Ευρώπη και οι ΗΠΑ πρέπει να φροντίσουν να αναβιώσει ο υπερατλαντικός τους διάλογος, ώστε να διαμορφώσουν μια νέα σύμπραξη για την παγκόσμια πρόοδο.

Η επείγουσα ανάγκη για ένα παγκόσμιο προοδευτικό πρόγραμμα καθίσταται ακόμη πιο πιεστική μέσα σε αυτές τις συνθήκες. Ένα τέτοιο πρόγραμμα πρέπει να προωθηθεί από μια ισχυρή, θετική και συνεκτική Ευρωπαϊκή Ένωση, μια νέα Ευρώπη – κάτι που αποτελεί από μόνο του πρόκληση. Αυτό, ωστόσο, δεν αρκεί. Οι προοδευτικές δυνάμεις σε ολόκληρο τον κόσμο –πολιτικά κόμματα και κυβερνήσεις, μη κυ-

βερνητικές οργανώσεις, συνδικάτα, επιχειρήσεις με κοινωνική ευθύνη και πανεπιστημιακοί— πρέπει να ενώσουν τις δυνάμεις τους αναπτύσσοντας ένα κοινό πρόγραμμα, ενημερώνοντας την κοινή γνώμη και κερδίζοντας την υποστήριξή της, έτσι ώστε να επιφέρουν την αλλαγή.

ΓΕΦΥΡΩΝΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΑΠΟΣΤΑΣΗ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΟΥΣ ΕΥΡΩΠΑΪΟΥΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ - ΕΝΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Στο εσωτερικό της ΕΕ πρέπει να γεφυρώσουμε την απόσταση ανάμεσα στην παγκοσμιοποίηση και σε ένα ολοένα μεγαλύτερο αριθμό πολιτών μας στους οποίους η συνεχής αλλαγή και οι νέες απειλές εναντίον της ασφάλειας προκαλούν ανησυχία. Για να το πετύχουμε αυτό, πρέπει φυσικά να ενεργήσουμε σε παγκόσμιο επίπεδο. Υπάρχουν όμως και πολλά πράγματα που μπορούμε να κάνουμε στο εσωτερικό. Το ζήτημα αυτό αντιμετωπίζεται στο δεύτερο κεφάλαιο.

Κατοχύρωση της ασφάλειας

Το σημαντικότερο είναι να μπορέσει η Ευρώπη να στηριχτεί σε μια πραγματικά Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Ασφάλεια (ΚΕΠΑ) στο πλαίσιο μιας ευρύτερης έννοιας της ασφάλειας, που θα εκτείνεται από την πρόληψη συγκρούσεων έως τη στρατιωτική διαχείριση κρίσεων και την επίλυση συγκρούσεων.

Η Συνέλευση για το Μέλλον της Ευρώπης και η Διακυβερνητική Διάσκεψη πρέπει να παράσχουν τη θεσμική δυνατότητα να πραγματοποιηθεί κάτι τέτοιο, δημιουργώντας τη θέση ενός Ευρωπαίου υπουργού Εξωτερικών από κοινού σε επίπεδο Επιτροπής και Συμβουλίου. Όσον αφορά το στρατιωτικό τομέα, η Δύναμη Ταχείας Αντίδρασης θα είναι ένας σημαντικός συνδυασμός κρίκος σε μια ολοκληρωμένη ΚΕΠΑ. Η σύστασή της πρέπει να επισπευσθεί και να συμβαδίσει με μια σημαντική αναβάθμιση της κοινής αμυντικής ικανότητας της Ευρώπης, χωρίς να οδηγηθούμε σε μια μη ρεαλιστική και άσκοπη κούρσα εξοπλισμών με τις ΗΠΑ.

Τα «καθήκοντα του Πέτερσπεργκ» θα πρέπει να επαναπροσδιοριστούν για να συμπεριλάβουν τον αφοπλισμό, τη στρατιωτική βοήθεια, τη σταθεροποίηση και τον αγώνα κατά της τρομοκρατίας. Η πρόληψη περιφερειακών συγκρούσεων θα πρέπει να ενισχυθεί, όσον αφορά τόσο την εκτίμηση πιθανών απειλών όσο και την πρόληψη της εμφάνισής τους. Προτείνουμε τη σύσταση μιας Μπ Στρατιωτικής Μονάδας Ταχείας Αντίδρασης. Ο αγώνας κατά της τρομοκρατίας πρέπει να παραμείνει προτεραιότητα, αλλά

απαιτείται μια πιο ολοκληρωμένη προσέγγιση. Η Ευρώπη πρέπει να καταβάλει προσπάθειες από κοινού με τους γείτονές της.

Ανάληψη συντονισμένης δράσης για τη δημιουργία θέσεων εργασίας, για την ανάπτυξη και για το περιβάλλον

Η παγκοσμιοποίηση έχει δημιουργήσει έναν κόσμο συνεχούς και μη αναστρέψιμης αλλαγής. Για να εκμεταλλευτούν οι άνθρωποι το δυναμικό της παγκοσμιοποίησης, θα πρέπει να έχουν τις κατάλληλες δεξιότητες ώστε να απολαύσουν νέες μορφές ασφάλειας. Η Ευρώπη πρέπει να βελτιώσει την ανταγωνιστικότητά της και να μπει σε νέες οικονομικές περιοχές.

Αυτό θα μας επιτρέψει να αντιμετωπίσουμε με επιτυχία τις παγκόσμιες οικονομικές ανακατατάξεις και να διαφυλάξουμε το βιοτικό επίπεδο σε μια κοινωνία στην οποία η γνώση αποτελεί κείμενο παράγοντα. Ωστόσο, η επιτυχής αντιμετώπιση των αλλαγών δεν πρέπει να αποβεί σε βάρος της συνοχής και της αλληλεγγύης, ούτε του περιβάλλοντος.

Γι' αυτό πρέπει να επιδιωχθεί με επιμονή μια ολοκληρωμένη στρατηγική για την αειφόρο ανάπτυξη, η οποία θα ενσωματωθεί στη λεγόμενη στρατηγική της Λισαβόνας. Αυτή η στρατηγική εμφανίζει σημάδια αδυναμίας, τα οποία πρέπει να αντιμετωπιστούν ταχύτατα. Η προσπάθεια πρέπει να εστιαστεί σε μια στρατηγική «εργαζόμενων πλουσίων», σε επενδύσεις βασισμένες στη γνώση, σε μια δημοσιονομική πολιτική που να υποστηρίζει τη στρατηγική αυτή και στην αποτελεσματική εφαρμογή και συντονισμό της πολιτικής σε όλα τα επίπεδα.

Η Ευρώπη πρέπει να προαγάγει τις σκληρές πολιτικές για την εφαρμογή μοντέλων βιώσιμης παραγωγής και κατανάλωσης, που θα ακυρώσουν τη σύνδεση μεταξύ της οικονομικής ανάπτυξης και της ανάλωσης των φυσικών πόρων. Οι αλλαγές στη βιομηχανία πρέπει να γίνουν με αίσθημα κοινωνικής ευθύνης.

Διαχείριση της μετανάστευσης

Η μετανάστευση έχει γίνει ένα εκρηκτικό πολιτικό ζήτημα και θεωρείται πλέον και ζήτημα ασφάλειας. Συγκυριακά, αναμένεται στα πιο δύσκολα πολιτικά ζητήματα, είτε όσον αφορά την οικονομική είτε την κοινωνική είτε την ευρύτερη πολιτιστική της διάσταση. Δεδομένης της αναμενόμενης μείωσης του πληθυσμού που θα είναι σε ηλικία κατάλληλη για εργασία κατά τα επόμενα χρόνια, η αύξηση της μετανάστευσης θεωρείται ευρέως μια λύση. Ωστόσο, πρόκειται για επικίνδυνη στρατηγική, εξαιτίας της αποτυχίας να εντάξουμε σωστά τους μετανάστες στις κοινωνίες μας από οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική άποψη και εξαιτίας της εκμετάλλευσης αυτής της αποτυχίας από ακροδεξιές και λαϊκιστικές πολιτικές δυνάμεις. Οι πολιτικές θα πρέπει κατ' αρχάς να επικε-

ντρωθούν στη βελτίωση του επιπέδου δεξιοτήτων τόσο των μόνιμων κατοίκων όσο και των μεταναστών και στην αύξηση του ποσοστού συμμετοχής τους στην αγορά εργασίας. Η πολιτιστική κατανόηση και αναγνώριση είναι ζωτικής σημασίας για την επιτυχή ενσωμάτωση, ειδικά όσον αφορά τη μουσουλμανική κοινότητα. Η διαδικασία αυτή θα πρέπει να ενισχυθεί από σημαντικό περιορισμό της παράνομης μετανάστευσης και από την κλιμάκωση του αγώνα κατά της μαύρης εργασίας, η οποία υπονομεύει τα εργασιακά πρότυπα. Χρειαζόμαστε ένα κοινό Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Δράσης για να αντεπεξέλθουμε στην πρόκληση της μετανάστευσης.

Δημιουργία μιας ενιαίας και ευρύτερης Ευρώπης

Η τρέχουσα διαδικασία διεύρυνσης αποτελεί από μόνη της μια μεγάλη πρόκληση για την Ευρώπη και ταυτόχρονα γεννά μια σημαντική επιπρόσθετη πρόκληση: πώς θα οργανώσουμε τις σχέσεις μας με τις χώρες που συνορεύουν με την ΕΕ.

Η σημερινή αποσπασματική προσέγγιση των διμερών ή υπο-περιφερειακών συμφωνιών ή συνεργασιών απέχει πολύ από τη βέλτιστη δυνατή, αναφορικά τόσο με την αντιμετώπιση των περιφερειακών ζητημάτων κοινού ενδιαφέροντος, όσο και με την αξιοποίηση του διεθνούς γεωπολιτικού δυναμικού μιας ευρύτερης Ευρώπης. Γι' αυτό προτείνουμε τη δημιουργία ενός Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιφερειακής Συνεργασίας, που θα συνδέει την ΕΕ και τις γειτονικές χώρες που είτε δεν επιθυμούν να προσχωρήσουν στην ΕΕ είτε δε θα μπορούσαν να θεωρηθούν μελλοντικά μέλη.

Ενίσχυση της Ευρώπης στον κόσμο

Η πολιτική ικανότητα της ΕΕ να δρα σε παγκόσμιο επίπεδο καθίσταται ζωτικής σημασίας. Σε πολιτικό επίπεδο, η ΕΕ χρειάζεται μια παγκόσμια στρατηγική αντίληψη. Πρέπει να επανεξετάσει τη δυνατότητά της να δρα στρατηγικά με γεωπολιτικούς όρους.

Στοιχεία ενός νέου παγκόσμιου προγράμματος για την ΕΕ ομαδοποιούνται στο κεφάλαιο έξι. Για να μπορέσει να εφαρμόσει μια αντίληψη και ένα πρόγραμμα τέτοιου είδους, η ΕΕ πρέπει πρώτα να ενισχύσει τις θεσμικές και πολιτικές της δυνατότητες ως διεθνής παράγοντας.

Αυτό αποτελεί σίγουρα το καθοριστικό καθήκον της Ευρωπαϊκής Συνέλευσης για το Μέλλον της Ευρώπης και της Διακυβερνητικής Διάσκεψης. Παραθέτουμε ένα σύντομο κατάλογο θεσμικών και πολιτικών αλλαγών που είναι απαραίτητες.

ΕΞΑΛΕΙΦΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΑΝΙΣΟΤΗΤΑ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΙΣ ΠΛΟΥΣΙΕΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΦΤΩΧΕΣ ΧΩΡΕΣ - ΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΟ ΚΟΣΜΟ

Τη δράση αυτή την έχουμε εντάξει σε δύο συμπληρωματικά προγράμματα. Το πρώτο από αυτά περιλαμβάνει τις πολιτικές που έχουν στόχο να απαλλάξουν τις αναπτυσσόμενες χώρες και τους λαούς τους από τη φτώχεια – πρόκειται για την εξάλειψη της ανισότητας μεταξύ πλούσιων και φτωχών χωρών, που εξετάζεται στο τρίτο κεφάλαιο. Στο δεύτερο πρόγραμμα περιλαμβάνονται οι πολιτικές –που σήμερα δεν είναι επαρκείς– για την αντιμετώπιση παγκόσμιων προκλήσεων, ώστε να γεφυρωθεί η απόσταση μεταξύ παγκόσμιων προκλήσεων και παγκόσμιων πολιτικών. Αυτό το πρόγραμμα αναπτύσσεται στο τέταρτο κεφάλαιο. Στη συνέχεια, το πέμπτο κεφάλαιο πραγματεύεται το ζωτικής σημασίας ζήτημα της διακυβέρνησης – της γεφύρωσης της απόστασης ανάμεσα στις παγκόσμιες προκλήσεις και στα ανεπαρκή μέσα με τα οποία τις αντιμετωπίζουμε αυτή τη στιγμή.

Για να εξαλειφθεί η ανισότητα μεταξύ πλούσιων και φτωχών χωρών, ζητάμε:

Αναπροσδιορισμό της αναπτυξιακής πολιτικής

Στα χρόνια που έρχονται, όλες οι πλούσιες χώρες πρέπει να θεωρήσουν την αναπτυξιακή πολιτική κείμενο εργαλείο πολιτικής. Για να αναπτύξει πλήρως το δυναμικό του αυτό το εργαλείο, πρέπει να σχεδιαστεί αποτελεσματικά και να χρηματοδοτηθεί επαρκώς. Πρέπει να μάθουμε από τα πολλά λάθη του παρελθόντος. Τις διεθνείς προσπάθειες πρέπει να καθοδηγήσουν οι Στόχοι της Χιλιετίας των Ηνωμένων Εθνών. Αυτοί οι στόχοι πρέπει να επιτευχθούν, όμως η πρόκληση είναι τεράστια. Συνιστούμε μια πιο εξισορροπημένη, καινοτόμο αναπτυξιακή πολιτική, με στενότερη συνεργασία μεταξύ των χωρών που παρέχουν βοήθεια, συνεκτικότητα σε επίπεδο ΕΕ, περισσότερες ελαφρύνσεις και διαγραφές χρεών, εστίαση στα ανθρώπινα δικαιώματα και στη δημοκρατία, νέες πολιτικές για την αξιοποίηση του παράγοντα της γνώσης στις αναπτυξιακές στρατηγικές και, τέλος, περισσότερη αναπτυξιακή βοήθεια. Για να επιτευχθεί το τελευταίο, πρέπει να εξασφαλίσουμε γρήγορα πιο αξιόπιστες εκτιμήσεις των πραγματικών αναγκών, ώστε να επιτευχθούν οι Στόχοι της Χιλιετίας, γιατί αυτές θα αποτελέσουν κείμενο επιχείρημα για τη συγκέντρωση κονδυλίων. Πρέπει επίσης να κινηθούμε προς καινοτόμους πηγές χρηματοδότησης, συμπεριλαμβανομένου ενός παγκόσμιου φόρου.

Επικέντρωση στη δημιουργία θέσεων εργασίας και στην κοινωνική πρόοδο

Μια κρίσιμης σημασίας αλλαγή στον παραδοσιακό τρόπο σκέψης σχετικά με την ανάπτυξη θα πρέπει να είναι η επικέντρωση σε θέσεις εργασίας που δημιουργούν εισόδημα. Η διεθνής κοινότητα έχει αρχίσει να το λαμβάνει αυτό υπόψη στο πλαίσιο των ΗΕ και της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ). Η σύνοδος κορυφής του Γιοχάνεσμπουργκ του 2002 αναγνώρισε αυτή τη νέα προσέγγιση. Κατά την επόμενη δεκαετία, σχεδόν ένα δισεκατομμύριο άνθρωποι στον αναπτυσσόμενο κόσμο θα φτάσουν σε ηλικία κατάρτιση, παράλληλα με την κοινωνική πρόοδο. Η παγκοσμιοποίηση δεν πρέπει να δημιουργήσει φτωχούς εργαζόμενους, ούτε στην Ευρώπη ούτε στον αναπτυσσόμενο κόσμο. Πάνω από το μισό του εργατικού δυναμικού παγκοσμίως στερείται αυτή τη στιγμή οποιασδήποτε μορφής κοινωνικής προστασίας. Για να αντιμετωπιστούν αυτά τα ζητήματα, ζητάμε μια νέα, παγκόσμια κοινωνική στρατηγική που θα μπορεί να κερδίσει την υποστήριξη των αναπτυσσόμενων και των ανεπτυγμένων χωρών εξίσου. Στο πλαίσιο αυτής της στρατηγικής, θα πρέπει να υποστηρίξουμε τις προσπάθειες πάταξης της παιδικής εργασίας, της χειρότερης μορφής κοινωνικής εκμετάλλευσης.

Επίτευξη θεμιτού εμπορίου

Οι επόμενοι μήνες θα είναι κρίσιμοι για την εκπλήρωση των ελπίδων που δημιουργήθηκαν από την αναπτυξιακή ατζέντα της Ντόχα. Μια συμφωνία για το θεμιτό εμπόριο θα μπορούσε να προσφέρει τεράστια βοήθεια στην εξάλειψη της ανισότητας μεταξύ πλουσίων και φτωχών. Για να γίνει όμως αυτό, θα απαιτηθούν από τις ανεπτυγμένες χώρες διορατικές και γενναιόδωρες παραχωρήσεις στον τομέα του εμπορίου. Αυτές είναι απαραίτητες κυρίως στο μεγαλύτερο απ' όλα τα ζητήματα: τη γεωργία. Οι δικαιολογίες για το εμπόριο των αγροτικών προϊόντων θα πρέπει να συνοδεύονται από ριζική μεταρρύθμιση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής της ΕΕ. Παρόμοιες αξιώσεις θα πρέπει να προβληθούν και στις ΗΠΑ. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου (ΠΟΕ) πρέπει να καταστεί ανοιχτός και δημοκρατικά ελεγχόμενος, και ως οργανισμός και ως διεργασία. Δεν πρέπει να του επιτρέπεται να λαμβάνει αποφάσεις σε θέματα που δεν αφορούν το εμπόριο. Οφείλουμε να διατυπώσουμε τις προϋποθέσεις για τη μετατροπή του γύρου της Ντόχα σε ένα γύρο κατά της φτώχειας – και πρέπει να θέσουμε τον

τομέα της αειφορίας στον πυρήνα των συμφωνιών του ΠΟΕ.

Προαγωγή της αειφόρου ανάπτυξης

Στις πολιτικές τόσο των ανεπτυγμένων όσο και των φτωχότερων χωρών πρέπει βαθμιαία να ενσωματωθεί μια παγκόσμια στρατηγική για την αειφόρο ανάπτυξη. Η ανάπτυξη και η οικονομική πρόοδος θα πρέπει να επιτυγχάνονται ολοένα λιγότερο σε βάρος των φυσικών πόρων και του περιβάλλοντος. Στις αναπτυσσόμενες χώρες, η φτώχεια και η περιβαλλοντική υποβάθμιση αποτελούν δύο πλευρές του ίδιου νομίσματος. Η σύνοδος κορυφής του Γιοχάνεσμπουργκ πέτυχε σημαντική πρόοδο στον καθορισμό ενός νέου προγράμματος για την αειφόρο ανάπτυξη. Ωστόσο, η συναίνεση δεν ήταν δυνατή σε όλα τα μέτωπα. Εξαιτίας των αδυναμιών της παγκόσμιας διακυβέρνησης και της έλλειψης πολιτικής βούλησης, η εφαρμογή όσων αποφασίστηκαν μπορεί να είναι απογοητευτική. Οι ανεπτυγμένες χώρες πρέπει να βοηθήσουν τις αναπτυσσόμενες να αντιμετωπίσουν την πρόκληση της αειφορίας, ενσωματώνοντας αυτό τον τομέα σε επαρκώς χρηματοδοτούμενες αναπτυξιακές στρατηγικές. Επίσης, πρέπει να τονώσουν τη διάδοση φιλικών προς το περιβάλλον τεχνολογιών. Με δεδομένα όλα τα παραπάνω, τονίζουμε ότι οι ανεπτυγμένες χώρες πρέπει να ανταποκριθούν στις υψηλότερες απαιτήσεις αειφορίας.

Εδραίωση της δημοκρατίας

Πάνω από τις μισές χώρες του κόσμου είναι, στην καλύτερη περίπτωση, μόνο εν μέρει δημοκρατικές, καθώς εξακολουθούν να περιορίζουν σημαντικά ατομικά και πολιτικά δικαιώματα και ελευθερίες. Η δημοκρατία αποτελεί από μόνη της στόχο. Είναι επίσης ζωτικής σημασίας συνιστώσα της ανάπτυξης. Στο ευρύτερο πρόγραμμα για την ανάπτυξη πρέπει να ενσωματωθεί μια ολοκληρωμένη, διεθνής προσπάθεια για την εδραίωση της δημοκρατίας στον αναπτυσσόμενο κόσμο. Τα υπάρχοντα εργαλεία και προγράμματα, ιδίως αυτά που υλοποιούνται μέσω του Προγράμματος των ΗΕ για την Ανάπτυξη, πρέπει να ενισχυθούν και υποστηρίχθούν με τους ανάλογους πόρους. Αυτή η προσπάθεια θα πρέπει να συνδεθεί με δημοκρατικότερους διεθνείς οργανισμούς, που θα δίνουν στις αναπτυσσόμενες χώρες περισσότερο λόγο στην κατάσταση πολιτικής και στη λήψη αποφάσεων.

ΓΕΦΥΡΩΝΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΑΠΟΣΤΑΣΗ

ΜΕΤΑΞΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΝ

ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ

- ΕΝΑ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Υπάρχει μια ολόκληρη σειρά ζητημάτων που δεν μπορούν πλέον να επιλυθούν σε εθνικό ή έστω σε περιφερειακό επίπεδο. Ο μόνος δρόμος προς την πρόοδο είναι ο συνδυασμός όλων των δρά-

σεων, από το εθνικό έως το παγκόσμιο επίπεδο, σε ένα πρόγραμμα που θα συμφωνηθεί παγκοσμίως. Ωστόσο, αυτό είναι ένα πολύ πλοκο και δύσκολο εγχείρημα σε πολλούς τομείς. Αυτός είναι ένας από τους λόγους για τους οποίους η διεθνής κοινότητα απέτυχε να επιλύσει τα παγκόσμια ζητήματα όσο γρήγορα και αποτελεσματικά θα έπρεπε. Σε μερικές χώρες υπάρχει επίσης έλλειψη πολιτικής βούλησης ή συνειδητοποίησης της παγκόσμιας ευθύνης. Με λίγα λόγια, το σύστημα παγκόσμιας διακυβέρνησης, το οποίο αναλύεται στο πέμπτο κεφάλαιο, είναι ανεπαρκές. Η ανισότητα μεταξύ της βαρύτητας των παγκόσμιων απαιτήσεων και της ανεπάρκειας της παγκόσμιας πολιτικής πρέπει να αντιμετωπιστεί σε καθέναν από τους ακόλουθους τομείς:

Πρώθηση της αειφόρου ανάπτυξης

Θα πρέπει να επιλέξουμε ανάμεσα σε διαφορετικά σενάρια παγκόσμιας οικονομικής ανάπτυξης για τις μελλοντικές γενιές. Δεν πρέπει να διστάσουμε: χρειαζόμαστε έναν κόσμο στον οποίο η οικονομική ανάπτυξη και ο αγώνας κατά της φτώχειας θα συνδυάζονται επιτυχώς με την περιβαλλοντική ισορροπία. Αυτή η φιλοδοξία θα υλοποιηθεί μόνο εάν τεθεί σε ισχύ μια ολοκληρωμένη στρατηγική για την αειφόρο ανάπτυξη, η βάση της οποίας συμφωνήθηκε στο Γιοχάνεσμπουργκ. Οι πολιτικές τόσο των ανεπτυγμένων όσο και των αναπτυσσόμενων χωρών πρέπει να συμβαδίζουν. Μέσα σε μια τέτοια στρατηγική, οι ανάλογες πολιτικές πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους περιορισμούς στους οποίους υπόκεινται οι φτωχότερες χώρες. Θα χρειαστούμε μια Νέα Συμφωνία, ένα «Νιου Ντιλ» σε παγκόσμιο επίπεδο.

Κατοχύρωση ευρύτερης ασφάλειας

Μετά τις τρομοκρατικές επιθέσεις της 11ης Σεπτεμβρίου 2001, η ασφάλεια έχει κυριαρχήσει εν πολλοίς στην παγκόσμια ατζέντα. Οι διεθνείς προσπάθειες αναχαίτισης της τρομοκρατίας έχουν δικαίως ενταθεί. Η αυξημένη επαγρύπνηση εναντίον απειλών από όπλα μαζικής καταστροφής και από τη διάδοσή τους συνιστά προτεραιότητα για την Ευρώπη και τον υπόλοιπο κόσμο. Χρειαζόμαστε νέες, πολυμερείς προσπάθειες αφοπλισμού και ένα καινούριο πλαίσιο για τις στρατιωτικές επεμβάσεις που αποφασίζονται για ανθρωπιστικούς λόγους. Ο αγώνας κατά της τρομοκρατίας πρέπει να συνεχιστεί. Πρέπει να αποκαταστήσουμε τη Διαδικασία Ειρηνευσης στη Μέση Ανατολή. Και χρειαζόμαστε μια νέα διεθνή προσπάθεια για να καταπολεμήσουμε την εγκληματικότητα, με την απαγόρευση των κέντρων ξηλώματος χρήματος σε ολόκληρο τον κόσμο.

Ωστόσο, υπάρχει ορατός κίνδυνος αυτά τα ζητήματα να αντιμετωπιστούν στο πλαίσιο ενός στενού προγράμματος ασφάλειας. Αυτό θα οδηγούσε σε αποτυχία και σε μακρόχρονη περίοδο στρατιωτικής δραστηριότητας και συγκρούσεων. Χρειαζόμαστε ένα ευρύτερο πρόγραμμα ασφάλειας, που θα επικεντρώνεται πολύ πιο αποτελεσματικά στα πολυάριθμα πρωταρχικά αίτια της διεθνούς τρομοκρατίας και της εξάπλωσης των όπλων. Δεν πρέπει όμως να αγνοήσουμε την ανάγκη για αξιόπιστη αμυντική ικανότητα, που θα επιτρέπει τη χρήση ισχύος σε ακραίες περιπτώσεις.

Δημιουργία μιας παγκόσμιας νομικής τάξης

Η παγκοσμιοποίηση πρέπει βαθμιαία να ενσωματωθεί σε μια παγκόσμια νομική τάξη, που θα στηρίζεται σε έναν Παγκόσμιο Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων. Μακροπρόθεσμα πρέπει να αναδυθεί μια αντίληψη παγκόσμιας υπηκοότητας, με βάση δικαιώματα που είναι κοινά για όλους τους ανθρώπους. Αυτά τα δικαιώματα υπάρχουν στα χαρτιά – στην Οικουμενική Διακήρυξη των ΗΕ για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και στα σύμφωνα για τα ατομικά-πολιτικά δικαιώματα και για τα οικονομικά-κοινωνικά-πολιτιστικά δικαιώματα. Όλα αυτά τα δικαιώματα πρέπει εντέλει να ενοποιηθούν σε ένα σύνολο και να γίνουν πραγματικότητα για όλους.

Λόγω της παγκοσμιοποίησης, ο κόσμος χρειάζεται ρυθμίσεις σε πολλούς τομείς. Στους τομείς αυτούς περιλαμβάνονται τα ανθρώπινα δικαιώματα, τα κοινωνικά και εργασιακά δικαιώματα, η φορολογία, τα χρηματοοικονομικά, η μεταναστευση, το περιβάλλον, η εγκληματικότητα, το εμπόριο, οι επενδύσεις, η πνευματική ιδιοκτησία, ο ανταγωνισμός, οι βιοτεχνολογίες και το ηλεκτρονικό εμπόριο. Σε κάποιους τομείς η πρόοδος είναι μεγαλύτερη απ' ό,τι σε άλλους, και θα πρέπει να επιταχυνθεί.

Μεταρρύθμιση του διεθνούς χρηματοοικονομικού συστήματος

Αν και έγινε μια πολλά υποσχόμενη αρχή μετά την ασιατική οικονομική κρίση, η διαδικασία μεταρρυθμίσεων έχει περιοριστεί σε λίγους επίσημους κύκλους. Φιλόδοξες προτάσεις παραμερίστηκαν. Η μεγάλος μεταρρύθμιση παραμένει όσο σημαντική ήταν πάντα.

Οι προτάσεις μας για μεταρρύθμιση επιδιώκουν:

- Να αντιμετωπίσουν την αλλοίωση της αποστολής του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου.
- Να ενισχύσουν την εποπτεία και τα διεθνή πρότυπα.

- Να εξισορροπήσουν εκ νέου και να βελτιώσουν τον τρόπο διοίκησης του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου.
- Να ανοίξουν ένα δρόμο για περιφερειακές συμφωνίες και ποιτικές πηγές συμβουλών.
- Να επιτρέψουν προσωρινούς περιορισμούς στην απελευθέρωση του κεφαλαίου μέσα σε ορισμένες συνθήκες.
- Να διαχωρίσουν τα καθήκοντα του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου από εκείνα της Παγκόσμιας Τράπεζας.
- Να εξασφαλίσουν τη σωστή εμπλοκή του ιδιωτικού τομέα.
- Να αναβαθμίσουν το ρόλο του Φόρουμ για την Οικονομική Σταθερότητα.

Μακροπρόθεσμα υποστηρίζουμε την πρόταση για μια παγκόσμια χρηματοοικονομική αρχή.

Ανάπτυξη της πολιτιστικής κατανόησης και αναγνώρισης
Η παγκοσμιοποίηση δεν είναι απλώς ένα τεχνικό, οικονομικό φαινόμενο. Η πολιτιστική της διάσταση θα καθορίσει βαθμιαία το συνολικό παγκόσμιο πρόγραμμα. Η προοδευτική πολιτική θα πρέπει να αναπτύξει ένα πρόγραμμα εναλλακτικό απέναντι στο λεγόμενο σενάριο σύγκρουσης των πολιτισμών. Περισσότερη παγκοσμιοποίηση θα μπορούσε να οδηγήσει σε αυξανόμενες πολιτιστικές εντάσεις με βάση θρησκευτικές, εθνικές και γλωσσικές διαχωριστικές γραμμές. Ωστόσο, υπάρχει επίσης μια εντεινόμενη σύγκρουση και μέσα στους ίδιους τους πολιτισμούς, ανάμεσα στις εκσυγχρονιστικές δυνάμεις και στο φονταμενταλισμό. Αυτές οι αλληλοσυγκρουόμενες τάσεις πρέπει να ληφθούν προσεκτικά υπόψη. Είναι ενεργές τόσο στις αναπτυσσόμενες όσο και στις ανεπτυγμένες χώρες. Πρέπει να προαγάγουμε την αναγνώριση και την κατανόηση με βάση την αμοιβαία αποδοχή κοινών αξιών σε ολόκληρο τον κόσμο. Μια Παγκόσμια Πολιτιστική Συμφωνία θα μπορούσε να αποτελέσει την αφετηρία για μια παγκόσμια πολιτική αμοιβαίας αναγνώρισης και εμπιστοσύνης, που θα οικοδομηθεί πάνω σε ένα πρόγραμμα αλληλοσυμπληρούμενων πρωτοβουλιών, από το τοπικό έως το παγκόσμιο επίπεδο.

Παροχή παγκόσμιων δημόσιων αγαθών

Η έννοια των παγκόσμιων δημόσιων αγαθών παίρνει τη μορφή ενός πολλά υποσχόμενου σχεδίου. Εάν προχωρήσει επιτυχώς τα επόμενα χρόνια, μπορεί να δημιουργήσει νέο χώρο για παγκόσμιες δημόσιες πολιτικές για πολλά ζητήματα. Θα χρειαστεί διεθνής συναίνεση – και αυτό θα απαιτήσει περαιτέρω διάλογο, που πρέπει να ενθαρρυνθεί και να εμπλουτιστεί.
Η σύνδεση μεταξύ παγκόσμιων δημόσιων αγαθών και παγκόσμιας διακυβέρνησης πρέπει να διερευνηθεί και να διευκρινιστεί περαιτέρω.

Επίτευξη παγκόσμιας ανάκαμψης

Τέλος, για να προσεγγίσει η παγκόσμια κοινότητα την κατάστροφη και το συντονισμό οικονομικών πολιτικών σε διεθνές επίπεδο, πρέπει να κατανοήσει το σύνολο των επιπτώσεων της αυξανόμενης οικονομικής μας αλληλεξάρτησης – μέσω του εμπορίου, των επενδύσεων και της διακίνησης του χρήματος. Η ίδια διαδικασία, μολοντί πιο προχωρημένη, είναι ορατή και σε επίπεδο ΕΕ. Η ισχυρή, βιώσιμη και σταθερή παγκόσμια οικονομική ανάπτυξη θα αποτελέσει ουσιώδη παράγοντα στον αγώνα κατά της φτώχειας και της απομόνωσης παγκοσμίως.

ΓΕΦΥΡΩΝΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΑΠΟΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ - ΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Η αδυναμία οποιασδήποτε χώρας να επηρεάσει από μόνη της τα χαρακτηριστικά της παγκοσμιοποίησης αποτελεί τεράστια πρόκληση για τη δημοκρατία. Το αίσθημα της αδυναμίας και του ελλείμματος δημοκρατίας είναι αυτό που αποτελεί τη βάση της δυσπιστίας ή της δυσaréσκειας που προκαλεί στους λαούς μας η παγκοσμιοποίηση. Για να ανανεωθεί η σύνδεση με τη δημοκρατία, για να ελεγχθεί η παγκοσμιοποίηση προς όφελος όλων, χρειαζόμαστε παγκόσμιους θεσμούς που θα είναι δημοκρατικοί, διαφανείς, συνεκτικοί και αποτελεσματικοί.

Ένας οδικός χάρτης για την αλλαγή

Η πορεία προς μια καλύτερη διακυβέρνηση είναι αναγκαία για δύο λόγους. Ο επείγων χαρακτήρας πολλών θεμάτων απαιτεί βραχυπρόθεσμες και μεσοπρόθεσμες βελτιώσεις. Ωστόσο, οι βελτιώσεις αυτού του είδους δε θα αντιμετωπίσουν την ανισότητα της διακυβέρνησης στη ρίζα της. Μακροπρόθεσμα, θα πρέπει να επιφέρουμε μια αλλαγή προτύπων στην παγκόσμια διακυβέρνηση. Αυτό θα αποτελέσει ένα εγχείρημα ιστορικής σημασίας, το οποίο είναι προτιμότερο να ξεκινήσει εν μέσω μιας Παγκόσμιας Διάσκεψης για τη Διακυβέρνηση. Αυτή η Παγκόσμια Διάσκεψη θα πρέπει να συγκεντρώσει γύρω από το ίδιο τραπέζι εκπροσώπους κυβερνήσεων, βουλευτές και διεθνείς οργανισμούς, που θα ετοιμάσουν ένα προσχέδιο για τη μεταρρύθμιση, σε ζωντανό διάλογο με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών. Αυτό το προσχέδιο θα πρέπει να υποβληθεί προς έγκριση στη Γενική Συνέλευση των ΗΕ.

Μεσοπρόθεσμη βελτίωση του συστήματος παγκόσμιας διακυβέρνησης

Κατ' αρχήν, οι διεθνείς οργανισμοί στο οικονομικό και κοινωνι-

κό πεδίο –όπως το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, η Παγκόσμια Τράπεζα, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου και η Διεθνής Οργάνωση Εργασίας– θα πρέπει να εργαστούν μέσα στο κοινό πλαίσιο των Στόχων της Χιλιετίας των ΗΕ, της Διακήρυξης της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας για τις Θεμελιώδεις Αρχές και Δικαιώματα στην Εργασία, των διακηρύξεων που υιοθετήθηκαν στις συνόδους των ΗΕ στο Μοντερέι και στο Γιοχάνεσμπουργκ, και της Εμπορικής και Αναπτυξιακής Ατζέντας της Ντόχα, του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου. Σε ορισμένους τομείς θα χρειαστούν πιο καινοτόμες προσεγγίσεις, ώστε να συμμετάσχει μια σειρά από ενδιαφερόμενους φορείς. Οι προτάσεις μας περιλαμβάνουν δίκτυα και στρογγυλές τράπεζες για παγκόσμια ζητήματα.

Μακροπρόθεσμη μεταρρύθμιση του συστήματος παγκόσμιας διακυβέρνησης

Ως ελάχιστη μεταρρύθμιση, πρέπει να ενισχυθούν οι θεσμοί για την προστασία του περιβάλλοντος, την κοινωνική ανάπτυξη και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Έτσι θα καταργηθεί η έλλειψη ισορροπίας στην παγκόσμια διακυβέρνηση, η οποία δίνει προτεραιότητα στο εμπόριο και στα χρηματοοικονομικά. Γι' αυτό είναι αναγκαία η δημιουργία ενός Παγκόσμιου Οργανισμού για το Περιβάλλον. Πιο φιλόδοξες μεταρρυθμίσεις θα πρέπει να οδηγήσουν στη δημιουργία ενός Συμβουλίου για την Ανθρώπινη Ανάπτυξη (ή Συμβουλίου για την Οικονομική και Κοινωνική Ασφάλεια) και θα πρέπει να αναμορφώσουν το υπάρχον Συμβούλιο Ασφαλείας (το οποίο θα μπορούσε στη συνέχεια να μετονομαστεί Συμβούλιο Ανθρώπινης Ασφαλείας). Ως επικεφαλής του παγκόσμιου συστήματος οικονομικής και κοινωνικής διακυβέρνησης, ένα Συμβούλιο Ανθρώπινης Ανάπτυξης θα πρέπει να αντικαταστήσει τόσο τους G8 όσο και το Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο των ΗΕ (ECOSOC). Σε αυτή τη διαδικασία θα πρέπει να συμπεριληφθεί η ενσωμάτωση στο σύστημα των ΗΕ των θεσμών που προέκυψαν από τη διάσκεψη του Μπρέτον-Γουντς.

Ανάπτυξη της παγκόσμιας δημοκρατίας

Παράλληλα με τη μεσοπρόθεσμη ενίσχυση της δημοκρατικής διακυβέρνησης σε παγκόσμιο επίπεδο, ιδίως όσον αφορά τη συγκρότηση των διεθνών θεσμών, συνιστούμε τη δημιουργία μιας Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης των ΗΕ ως ένα ρεαλιστικό και πολλά υποσχόμενο μακροπρόθεσμο στόχο. Δεν μπορούμε να αντιληφθούμε πώς αλλιώς θα μπορούσε να εξασφαλιστεί η δημοκρατική σύνδεση με την παγκόσμια διακυβέρνηση, διότι οι παγκόσμιες διαδικασίες λήψης απο-

φάσεων και κατάστροφες στρατηγικών αναπόφευκτα θα αυξηθούν, εξαιτίας της διευρυνόμενης διεθνούς, οικονομικής, κοινωνικής, οικολογικής και πολιτιστικής αλληλεξάρτησης.

Αντιμετώπιση του ζητήματος της φορολογίας και των χρηματοοικονομικών

Διερευνούμε δύο διαστάσεις της φορολογίας. Η πρώτη είναι η παγκόσμια φορολογία και ο ζημιόγonos φορολογικός ανταγωνισμός μεταξύ των κρατών. Η διάβρωση της φορολογικής βάσης και η μετατόπιση των φορολογικών βαρών στο λιγότερο ευκίνητο παράγοντα –την εργασία– πρέπει να αντιμετωπιστούν σε παγκόσμιο επίπεδο. Ειδικότερα, χρειαζόμαστε μια παγκόσμια συμφωνία που θα καταργήσει βαθμιαία τους φορολογικούς παραδείσους και θα θέσει τέρμα στο βλαβερό ανταγωνισμό φόρων.
Δεύτερον, αναγνωρίζουμε την ανάγκη για έναν παγκόσμιο φόρο, που θα παράσχει πρόσθετα κονδύλια για την επίτευξη των Στόχων της Χιλιετίας των ΗΕ και θα εξασφαλίσει παγκόσμια δημόσια αγαθά. Συζητάμε διάφορες επιλογές για τον παγκόσμιο φόρο. Προτιμότερο θεωρούμε ένα μικρό φόρο στο εμπόριο αγαθών και υπηρεσιών. Πιστεύουμε ότι ένας παγκόσμιος φόρος θα μπορούσε επίσης να βοηθήσει να ξεπεραστεί η μακρόχρονη δυσκολία στη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων των ΗΕ.

Ενθάρρυνση της περιφερειακής ενοποίησης και της διαπεριφερειακής συνεργασίας

Τα περιφερειακά συστήματα είναι μια μακρόχρονη και πολλά υποσχόμενη τάση. Βαθμιαία θα προσφέρουν νέους τρόπους δόμησης της παγκόσμιας διαδικασίας λήψης αποφάσεων και κατάστροφες πολιτικών. Εισάγουν μεταξύ του εθνικού και του παγκόσμιου επιπέδου ένα ενδιάμεσο επίπεδο πολιτικών, το οποίο, όπως δείχνει η ΕΕ, παρέχει νέες ευκαιρίες για ειρήνη, ευημερία και οικονομική και κοινωνική συνοχή. Η περιφερειακή ενοποίηση δημιουργεί επίσης νέο πολιτικό δυναμικό μέσω της διαπεριφερειακής συνεργασίας, ενός επιπρόσθετου τρόπου ενίσχυσης της πολυμερούς διακυβέρνησης. Η ΕΕ και η διεθνής κοινότητα θα πρέπει να υποστηρίξουν ενεργά τις περιφερειακές διαδικασίες ενοποίησης στο πλαίσιο ενός ευρύτερου προγράμματος για τη δημιουργία μιας νέας παγκόσμιας τάξης.

Είμαστε πεπεισμένοι ότι ο ρόλος της Ευρώπης θα είναι ζωτικής σημασίας για να επιτευχθεί ένα νέο δημοκρατικό σύστημα παγκόσμιας διακυβέρνησης, που θα βασίζεται στην πολυμέρεια και στον αμοιβαίο σεβασμό.

Η ΝΕΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ Ι.ΣΤ.Α.ΜΕ.- ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

www.istame-apapandreou.gr

προοπτικές

ΤΕΤΡΑΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ-ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

NEWSLETTER

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

ΙΣΤΑΜΕ-Α. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ Ακαδημίας 4, 106 71 Αθήνα • Τηλ: 210 36 31 745-8 • Fax: 210 36 25 616

www.istame-apapandreou.gr • e-mail: info@istame-apapandreou.gr

ΕΚΔΟΤΗΣ Γιάννης Σουλαδάκης, Ευρωβουλευτής, Πρόεδρος ΔΣ ΙΣΤΑΜΕ-Α. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

Επιμέλεια Έκδοσης Νίκος Τράντας

ΠΑΡΑΓΩΓΗ Ομίλος Καλοφωλιά Α.Ε. • Χαλανδρίου 39, Μαρούσι 151 25 • τηλ: 210 6172 700